



FRA:n lehdistötiedote

Wien 27. tammikuuta 2014

## Kansalaiset vaativat tehokasta ja saatavilla olevaa suojaa tietosuojaloukkauksia vastaan

Ihmiset eri puolilla Euroopan unionia ovat joutuneet tietosuojaloukkausten uhreiksi julkisen ja yksityisen sektorin elinten käyttäessä tieto- ja viestintätekniikkaa laajamittaisesti. Verkkopohjainen toiminta, suoramarkkinointi ja videovalvonta ovat yleisimpiä tietosuojaloukkauksia. Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) uusimmassa raportissa *Access to data protection remedies in the EU Member States* (Tietosuojaan liittyvien oikeussuojakeinojen saatavuus EU:n jäsenvaltioissa) kerrotaan, etteivät uhrit tunne eivätkä ymmärrä tietosuojaa riittävästi eivätkä tiedä, ketkä viranomaiset voisivat auttaa asiassa. Raportin päätelmissä korostetaan myös, että EU:n uudistettujen tietosuojasäännösten olisi syytä tulla pikaisesti voimaan.

*”Nykyään Euroopan kansalaisten henkilötietojen kerääminen ja tietojen väärinkäyttö on aivan liian helppoa. Tällainen oikeuksien loukkaaminen voi vaikuttaa syvästi tietosuojaloukkausten uhreihin”,* toteaa FRA:n johtaja [Morten Kjaerum](#). *”Nyt on korkea aika antaa tietosuojaviranomaisille valtuudet auttaa torjumaan tällaisia loukkauksia, jotta uhrit saavat asianmukaista oikeussuojaa.”*

*“Tietosuoja on perusoikeus Euroopan unionissa. Meidän on varmistettava, että tätä oikeutta suojellaan ja että kansalaiset voivat käyttää sitä”,* sanoi EU:n oikeusasioista vastaava Euroopan komission jäsen ja komission varapuhemies Viviane Reding. *“Euroopan perusoikeusviraston raportti osoittaa, että tällä hetkellä monet kansalaiset eivät tiedä, minkä puoleen kääntyä, jos heidän tietojensa on käytetty väärin. Tilannetta on parannettava. Tietosuojan uudistamista koskevat komission ehdotukset tekevät elämän helpommaksi: käyttöön otetaan ”yhden luokun” palvelu, jonka kautta kansalaiset voivat milloin tahansa ottaa yhteyttä paikalliseen tietosuojavalvojaan. Kansalaisten ei enää tarvitse astua lentokoneeseen jättääkseen valituksen – täysin riippumatta siitä, minne heidän tietojensa käsitelvä taho on sijoittunut Euroopan unionissa. Pyydän ministereitä seuraamaan nopeasti Euroopan parlamentin esimerkkiä ja säätämään kansalaisten oikeuksia parantavasta tietosujauudistuksesta.”*

Uhrien haastatteluista on käynyt ilmi, että suurin osa tietosuojaloukkausten uhreista on kääntynyt tietosuojaviranomaisten puoleen. Tällä pyritään yleensä varmistamaan, ettei vastaavia loukkauksia tapahtuisi uudelleen, ei niinkään saamaan taloudellisia korvauksia. Asia viedään oikeuteen vain poikkeustapauksessa. Tuomioistuinmenettelyjä pidetään liian monimutkaisina, kalliina ja pitkällisinä. Huolestuttavina seikkoina pidetään myös lainopillisen neuvonnan ja tietosuoja-alan erikoisosaajien riittämättömyyttä sekä tietosuojaviranomaisten ja välittäjäorganisaatioiden resurssien vähyyttä. Lisäksi saatavilla olevaa tietoa koskien tietosuojamenettelyjä ja oikeussuojakeinoja pidettiin riittämättömänä.

Raportin mukaan EU:n jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaiset voivat antaa määräyksiä loukkausten oikaisemiseksi ja määrätä seuraamuksia varoituksista sakkoihin ja toimilupien menettämiseen. Seuraamusten suuruus ja kesto voivat kuitenkin vaihdella huomattavasti maasta toiseen. Lähes kaikissa jäsenvaltioissa voidaan määrätä myös rikosoikeudellisia rangaistuksia, joko sakkoja tai vankeustuomio, mutta jälleen tuomioiden kestossa ja sakkojen suuruudessa on paljon vaihtelua jäsenvaltioiden välillä.



Verkkopohjainen toiminta, suoramarkkinointi ja kameravalvontajärjestelmillä toteutettu videovalvonta ovat yleisimpiä tietosuojaloukkauksia. Usein loukkausten takana ovat valtion elimet, lainvalvontaviranomaiset, rahoituslaitokset ja terveydenhuoltolaitokset. Uhrit kokevat loukkauksen seurauksena useimmiten turvattomuutta, maineensa vahingoittumista tai ahdistusta.

EU:n tietosuojasäännösten ehdotetun uudistuksen pitäisi helpottaa tällaisia ongelmia. FRA ehdottaa raportin päätelmien perusteella seuraavaa:

- **Lisätään yleistä tietoisuutta** valitusmenettelyistä sekä kansallisista tietosuojaviranomaisista ja niiden tehtävistä.
- Annetaan oikeusalan ammattilaisille **tietosuojakoulutusta**, jotta he osaavat antaa asiantuntevaa neuvontaa.
- Vahvistetaan **tietosuojaviranomaisten** riippumattomuutta.
- Annetaan tietosuojaviranomaisille **riittävästi resursseja** ja valtaa loukkausten oikaisemiseen.
- **Annetaan rahoitusta** kansalaisjärjestöille ja riippumattomille elimille, jotka tarjoavat apua oikeussuojaa hakeville uhreille.
- **Yksinkertaistetaan todistustaakkaa koskevia sääntöjä** etenkin verkkotoimintaan liittyvissä tapauksissa, jotta yksittäisten henkilöiden olisi helpompi saattaa asia tuomioistuimen tai valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Raporttiin sisältyy katsaus lainsäädäntökehukseen ja menettelyihin, joita ihmiset voivat käyttää tietosuojaloukkaustapauksissa. Siinä annetaan myös esimerkkejä uhrien sekä tietosuojaloukkauksia käytännössä hoitavien tahojen todellisista kokemuksista tarkoituksena määrittää, millä alueilla tietosuojaan liittyvien oikeussuojakeinojen saatavuutta voidaan parantaa.

FRA julkaisee huomenna tietosuojaan liittyvien asioiden tueksi myös käsikirjan eurooppalaisesta tietosuoja-alan oikeuskäytännöstä (Handbook on European data protection case law). Käsikirja on laadittu yhdessä Euroopan neuvoston kanssa, ja se on tarkoitettu oikeusalan ammattilaisille sekä kansalaisjärjestöille, jotka eivät ole tietosuoja-alan asiantuntijoita.

Raporttiin voi tutustua seuraavissa osoitteissa:

- [Access to data protection remedies in EU Member States](#)

**Lisätietoja:** [media@fra.europa.eu](mailto:media@fra.europa.eu) / Puhelin: +43 1 580 30 642

### Tietoja toimittajille

- FRA vertasi tietosuojalainsäädäntöjä ja oikeussuojakeinoja EU:n kaikissa 28 jäsenvaltiossa. Lisäksi yli 700 ihmistä haastateltiin seuraavissa 16:ssa EU:n jäsenvaltiossa: Alankomaat, Bulgaria, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Latvia, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Saksa, Suomi, Tšekki, Unkari ja Yhdistynyt kuningaskunta. Haastateltavat olivat tietosuojaloukkausten uhreja, tuomareita ja asianajajia, tietosuojaviranomaisten henkilöstöä ja uhria tukevien järjestöjen työntekijöitä.
- Oikeus henkilötietojen suojaan sisältyy [EU:n perusoikeuskirjaan](#).
- [FRA:n työhön tietosuoja-alalla ja](#) myös aiempiin raportteihin voi tutustua FRA:n verkkosivuilla.
- Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA) antaa tutkimustuloksiin perustuvaa neuvontaa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden päätöksentekijöille ja edistää näin kattavampaan



**FRA**

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS



tietoon perustuvaa ja kohdennetumpaa keskustelua perusoikeuksista sekä perusoikeuksia koskevien toimintalinjojen laatimista.